CATECHISMUS VAN DE SYRISCH-ORTHODOXE KERK VAN ANTIOCHIË

MOR IGNATIUS EPHREM I BARSOUM

De voormalige Syrisch-Orthodoxe Patriarch van Antiochië

BAR-HEBRAEUS VERLAG
Nederland - 2002
ISBN 90-5047-022-X

ܡܠܦܢܐ ܕܪܫܝܢܐ

CATECHISMUS VAN DE SYRISCH-ORTHODOXE KERK VAN ANTIOCHIË

Mor Ignatius Ephrem 1 Barsoum
De voormalige Syrisch-Orthodoxe Patriarch
van Anticohië

BAR-HEBREAUS VERLAG
Glanerbrugstr. 33
7585 PK LOSSER - NEDERLAND
Tel. (0031) 53 461 47 64
Fax (0031) 53 461 58 79
E-mail: Monastery@Morephrem.com
Internet: www.Morephem.com

ISBN 90-5047-022-X

INHOUDSOPGAVE

TWEEDE DEEL: DE GENADEMIDDELEN

DERDE DEEL: HET MORELE HANDELEN

VIERDE DEEL: DE KERN VAN DE CHRISTELIJKE LEER

ܡܰܟ… ܕܒܡܕܪܐ ܠܦܢܝܬܐ ܕܝܠܗ ܡܢ ܡܬܐ ܕܠܒܪܢܫܐ ܗܘ ܓܠܘܬܐ
… ܡܫܪ: ܕܝܠܝܬܗ ܡܢ ܠܡܫܝܚܝܘܬܐ ܒܪܢܫܐ ܕܫܢܝܐ ܙܪܥܐ ܕܒܗ ܒܪ
… ܡܢ ܐܦ ܕܐܘܪܗܝܬܐ ܕܝܠܗ ܘܡܫܠܡܢܘܬܐ ܒܗ ܠܚܝܐ
… ܐܪ ܒܝ ܟܠܝܗܝ. ܢܗܘܐ ܢܦܫ ܡܗܝܡܢܐ ܘܡܠܟܐ ܘܡܠܦܢܐ
… ܒܡ ܡܫܝܚܝܘܬܐ ܠܐܘܪܚܐ ܒܥܘܡ ܕܥܘܡ ܕܡܘܠܕܐ ܒܡܫܠܡܢܘܬܐ
… ܘܟܠ ܘܠܗܘܦܟܐ ܦܘܪܫܐ ܠܡܫܝܚܝܘܬܐ ܡܬܚܫܒܐ ܠܐ ܚܪܝܬܐ
… ܒ ܒܬܪ ܡܢ ܐܠܦܝܐ. ܡܬܡܪܐ ܠܡܫܚ ܠܐ ܕܠܡܫܝܚܝܘܬܐ
… ܠܡܘܠܦ ܕܝܠܗ ܠܗܘܦܟܐ ܘܠܡܘܦܬܐ ܐܝܬܘܗܝ. ܒܗ ܦܘܪܫܢܐ
… ܕܡܘܠܦ ܕܠܡܐܬܐ ܐܬܐܬܐ ܐܝܪܘܢܐ: ܫܡܫܝܢ ܠܒ ܡܫܝܚܐ
… ܒܪܘ ܒܗ ܕܡܫܝܚܐ ܐܦܪܝܡ ܦܛܪܝܪܟܐ ܠܡܐܠܗ. ܕܠܡܐܠܗ ܡܫܝܚܐ
… ܡܫܒܚ ܕܟܐܢܐ: ܬܐܬܒܪ ܕܗܘܠܝܕܐ ܠܠܡܝܐ ܫܢܬ. (1957 +)
… ܡܫܝ ܘܒܡܘܠܦܢܐ ܝܬܒܘܢ ܢܘܟܪܝܐ ܡܘܠܦܢܐ ܕܡܢ ܗܘܐ ܠܗܘܢ
ܐܘܪܚ ܫܘܒܚܐ ܕܒܗܐ ܦܘܪܫܢܐ ܐܘܪܬܘܕܘܟܣܝܬܐ ܬܬܪܘܪ.
… ܠܟܠ ܘܥܠ ܦܘܪܫܢܐ ܘܡܘܠܦܢܐ ܕܥܠ ܡܫܒܚܝܢ ܡܬܪܘܪܝܢ
… ܕܟ ܗܘܐ ܠܗ ܕܡܫܒܚܢܐ ܐܟܝܐ ܢܦܫܐ ܡܢܗ ܢܘܗܪܐ ܘܡܫܠܡܢܘܬܐ
… ܐܠܗܘ ܐܠܗܐ ܘܟܠ ܢܛܪܐ. ܫܘܒܚܐ ܐܘܪܚ ܕܡܘܠܦܢܐ ܬܐܐܦܐ
ܕܝܠܗ ܘܫܒܪܐ ܐܘܟܠܐ.

+ ܐܝܓܢܐܛܝܘܣ ܙܟܐ ܩܕܡܝܐ
ܦܛܪܝܪܟܐ ܕܣܘܪܝܝܐ ܐܪܬܕܘܟܣܐ ܕܐܘܪܫܠܡ ܡܢ ܟܠܗ

VOORWOORD

In de naam van de Vader, Zoon en heilige Geest. Amen.

De volgende bladzijden bevatten de Nederlandse vertaling van de verkorte uitgave van de catechismus van de Syrische-Orthodoxe Kerk van Antiochië, geschreven door de voormalige Patriarch Mor Ignatius Ephrem I Barsoum (gestorven in 1957). Hij publiceerde dit werk in 1912, toen hij nog aartsbisschop van Syrië en Libanon was. Later werd het vertaald en uitgegeven in het Engels door Very Rev. Fr. Elias Sugar in West New York, New Jersey, in 1950.

Door de uitgave van dit boekje (Yulphōnō Mšihōyō), hopen wij tegemoet te komen aan de behoeften van onze gelovigen in zondagscholen (Madrašto), die geïnteresseerd zijn in hun geloof en in de praktijken van de Syrisch-Orthodoxe Kerk van Antiochië.
Wij raden en moedigen alle gelovigen van ons aartsbisdom in Nederland en Vlaanderen (België) aan dit boekje te gebruiken voor zichzelf en voor hun kinderen.
Ik heb hier de Engelse (1999) en de Duitse (1995) vertalingen gebruikt en deze vergeleken met de Syrische grondtekst. Dit heb ik gedaan op verzoek van Zijne Eminentie Mor Julius Jeshu Cicek, aartsbisschop van Midden-Europa.

Moge Gods Naam geprezen worden tot in eeuwigheid

Rijssen 23 April 2002 — Subdiaken Gewargis Acis
Feest van St. George — Bar Iskender Urdnosoyo

Inleiding

Dit boekje zou in gewoon Nederlands een catechismus heten, dat wil zeggen een korte en duidelijke beschrijving van wat een christen gelooft en van de manier hoe hij moet leven.
De gedachte om zulk een nuttig boek samen te stellen is uitgegaan van de Syrisch-Orthodoxe patriarch Ephrem de Eerste, Barsaum en is over genomen door bisschop Mor Philoxenos Dolabani, gestorven in 1968, beiden van de Syrisch-Orthodoxe Kerk van Antiochië.
Alle gelovigen van Tur-Abdin (Oost-Turkije), de Turoye kunnen het gebruiken, hier in Nederland. aartbisschop Mor Julius Çiçek vatte het plan op het werk van zijn voorgangers in het Nederlands te vertalen. Dat is geschied door abuna malfono J. Sanders, samen met malfono Gewargis Acis uit Rijssen en Professor Dr. A. Scheer van de katholieke Universiteit van Nijmegen. Zij wensen allen die het lezen toe, dat zij hierdoor hun geloof kunnen verdiepen maar ook verdedigen. De lezer zal bemerken dat tussen Antiochië en Rome geen verschil is in geloof en gedrag. Nu de Syrisch-Orthodoxen naar Nederland zijn gekomen, zijn zij Nederlandstalig geworden en kunnen zij in die nieuwe en vreemde taal hun geloof nog eens overlezen en de lessen herkennen, die zij in de kerken van hun bakermat hebben geleerd en daardoor beter standhouden waar een bonte verscheidenheid van kerken op hen af komt. Omgekeerd zal het nu ook mogelijk zijn, dat de christenen in Nederland zelf kunnen lezen wat de kerk van Antiochië aan geloofsrijkdom te bieden heeft. Echt iets voor onze tijd!

Voorhout, 27-05-2002 Dr. J.C.J Sanders

De leer van het christelijke geloof volgens de traditie van de Syrisch-Orthodoxe kerk van Antiochië
Inleiding in de christelijke leer

1. **V: Wat houdt de christelijke leer in?**
   A: Christelijke leer is de kennis die een mens begeleidt om tot het ware inzicht te komen in het christelijke geloof en zijn praktijken.

2. **V: Wat is het belang (nut) van de christelijke leer?**
   A: Zij leert de christenen de wortels van hun geloof, hun verplichtingen t.o.v. hun naasten. Zonder dit is er geen verlossing mogelijk. Alle christenen moeten deze instructies volgen.

3. **V: Wat is de bron van het christelijke geloof?**
   A: De bron van het geloof is de heilige Schrift, zoals deze uitgelegd is door de heilige kerk samen met de apostolische traditie of overlevering.[1]

4. **V: Door wie wordt de christelijke leer onderwezen?**
   A: De christelijke leer wordt ons onderwezen door de heilige kerk, haar apostelen, leraren en herders die op hun beurt door de heilige Geest zijn geïnspireerd.

5. **V: Wat zijn de fundamenten van het christelijke geloof?**
   A: Dat zijn er drie: de waarheid die wij noodzakelijk moeten geloven, de genade die wij moeten gebruiken en de werken of daden die wij moeten volbrengen.

---

[1] De apostolische traditie of overlevering is de uitdrukkelijke leer van de kerk, die niet in de Bijbel geschreven is, maar van generatie op generatie mondeling doorgegeven werd. Later is zij opgeschreven om overal in kerken te worden verkondigd.

Eerste deel: De geloofswaarheden

Paragraaf 1: Het bestaan van God de Almachtige.

1. **V: Wie heeft de wereld geschapen?**
   A: God, de Almachtige, heeft de wereld geschapen.

2. **V: Welke bewijzen hebben we voor het bestaan van God?**
   A: De bewijzen voor het bestaan van de almachtige God zijn te vinden in de leer van de heilige Schrift en in ons verstand waarmee we van nature verlicht zijn. De natuur om ons heen leidt ons naar het bestaan van de alwetende Schepper, die de almachtige en aanbeden God is.

3. **V: Wie is God?**
   A: God is reine Geest, puur, ongemengd, van eeuwigheid, perfect, op zichzelf bestaand en hoofdoorzaak van alle bestaande dingen.

4. **V: Wat is de betekenis van deze uitspraak?**
   A: Deze uitspraak betekent, dat de almachtige God bestaat en onzichtbaar is, onafhankelijk van zintuigen, vrij van alle materiële dingen en hun attributen, zonder begin en zonder einde tot in eeuwigheid.

5. **V: Kunnen wij God begrijpen?**
   A: Wij kunnen God niet begrijpen noch in zijn wezen noch in zijn ware natuur. Wij kunnen Hem alleen begrijpen door zijn benamingen en zijn werken.

6. **V: Wat zijn de kenmerken van de almachtige God[2]?**
A: Hij is Één, van eeuwigheid tot eeuwigheid, levend door zijn eigen kracht alleen, Almachtig, Transcendent en Immanent, Alwetend, Heilig, Rechtvaardig, Barmhartig, Zelfexisterend, groot in Goedheid en Liefde.

Paragraaf 2: de Drie-eenheid van God[3]

1. **V: Wat bedoelen wij met de Drie-eenheid van God?**
A: Wij bedoelen hiermee dat God één is in drie werkelijk bestaande hypostasen (Qnume, goddelijke personen), genaamd: de Vader, de Zoon en de heilige Geest.

2. **V: Is ieder van de drie goddelijke personen de ene ware God?**
A: Ja, want zij zijn allen gelijk in hun godheid.

3. **V: Zijn de drie personen drie goden?**
A: Nee, zij zijn één God, omdat zij uit één wezen zijn, één Godheid, één natuur, één wil hebben en één majesteit.

4. **V: Wat zijn de verschillende aspecten van de drie personen?**
A: Het speciale aspect van de eerste persoon is zijn Vaderschap: dat van de tweede persoon zijn Zoonschap en dat van de derde persoon zijn eeuwige voortkomst.
Wij maken dus onderscheid tussen de drie personen.

---

[2] In het Syrisch staat er 'Sghido', dat vererenswaardig betekent.
[3] De Duitse vertaling is veel uitgebreider dan de Syrische en de Engelse uitgave.

Paragraaf 3: de schepping[4]

1. **V: Wat bedoelen wij met de schepping?**
   A: Met schepping bedoelen wij alle dingen, die zijn voortgebracht door de goddelijke Kracht uit het niets.

2. **V: In hoeveel dagen schiep God de wereld?**
   A: In zes dagen.

3. **V: Wat schiep God op de eerste dag?**
   A: Op de eerste dag schiep God de hemelen en de aarde, nog geheel verzwolgen in het water, en ook het licht dat gescheiden werd van de duisternis.

4. **V: Wat schiep God op de tweede dag?**
   A: Op de tweede dag werd het uitspansel geschapen; dat zijn de zichtbare hemelen.

5. **V: Wat schiep God op de derde dag?**
   A: Op de derde dag plaatste God alle wateren op één plaats en bewerkte Hij de aarde met planten, gras en bomen.

6. **V: Wat schiep God op de vierde dag?**
   A: God schiep de zon, de maan en de sterren.

7. **V: Wat schiep God op de vijfde dag?**
   A: God schiep de vissen, de reptielen en andere dieren in de zee.

---

[4] De vragen 3 tot en met 8 staan alleen in de Engelse vertaling, in de Duitse en Syrische versies kan men alleen de vragen 1, 2, 10 en 11 vinden.

8. **V: Wat schiep God op de zesde dag?**
   A: God schiep op de aarde de dieren, het vee en de kruipende wezens. Daarna schiep God de mens.

9. **V: Wat deed God, toen Hij zijn werk van de schepping voltooid had?**
   A: God rustte op de zevende dag.

10. **V: Waarom heeft God de hemel en de aarde en alles wat daar leeft geschapen?**
   A: God schiep dit voor zijn glorie en voor onze zaligheid.

11. **V: Wat zijn de hoogste schepselen?**
   A: Dat zijn de engelen en de mensen.

Paragraaf 4: de engelen

1. **V: Wat zijn engelen?**
   A: Engelen zijn geestelijk van aard, verstandig, perfect en zonder lichaam. God schiep hen voor zijn dienst en eer.

2. **V: Wat is de natuur van de engelen?**
   A: Engelen zijn niet gebonden aan een materieel lichaam, of menselijke perfectie. Zij zijn superieur aan de mensen in hun kennis, inzicht, schoonheid en kracht.

3. **V: Wat voor werk verrichten de engelen?**
   A: Het is hun werk God te loven, de mensheid bekend te maken met de wil van God, te waken over de mensen en hen te leiden op het goede pad. Iedere gelovige heeft zijn eigen engel, genaamd de engelbewaarder.

4. **V: Hoeveel rangen van de engelen zijn er?**
A: Er zijn negen rangen, namelijk: Serafijnen, Cherubijnen, Tronen, Heerschappijen, Krachten, Heersers, Oversten, Aartsengelen en Engelen.

Paragraaf 5: de demonen

1. **V: Wat zijn kwade geesten?**
A: Kwade geesten of demonen zijn de engelen, die in opstand kwamen tegen hun schepper door hoogmoed en die neervielen met hun leider (de duivel) in het diepste van de hel.

2. **V: Wat zijn de werken van de kwade geesten?**
A: Zij zijn jaloers op de mensen, proberen hen telkens weer te verleiden door allerlei bekoringen tot zondigen.

3. **V: Kan een kwade geest een mens bevelen om te zondigen?**
A: Nee, dat kan hij niet. Hij kan slechts krachtig verleiden[5].

4. **V: Hebben wij een teken om kwade geesten te verdrijven?**
A: Ja, wij hebben een teken, namelijk het heilige Kruis, dat met geloof moet worden voltrokken.

Paragraaf 6: de mens.

1. **V: Wat is een mens?**
A: Een mens is een wezen met een intelligente ziel in een lichaam, dat gevormd is uit de stoffen van de aarde.

---

[5] Want de mens behoudt zijn vrije wil.

2. **V: Wat is een menselijke ziel?**
A: De menselijke ziel is een zuivere enkelvoudige geest, verstandelijk, eeuwig zoals alle andere geestelijke wezens.

3. **V: Wat is een menselijk lichaam?**
A: Een menselijk lichaam bestaat uit tastbare stof, gevormd door verschillende elementen. Het is onderhevig aan de dood en vergaat zoals alle andere lichamen.

4. **V: Wie was de eerste mens?**
A: De eerste mens was Adam (Odom = aarde), de eerste vrouw was Eva (Hawo = leven). Zij zijn de vader en de moeder van de mensheid.

5. **V: Waar heeft God deze eerste mensen geplaatst?**
A: God heeft hen in de Hof van Eden geplaatst, en zij hadden het gezag over alle wezens op de aarde.

6. **V: Wat zijn de eigenschappen van de mens?**
A: De mens werd geschapen als oprecht, heilig, eeuwig, volmaakt in kennis, vrij en in staat om goed en kwaad te onderscheiden.

7. **V: Heeft de mens zijn oorspronkelijke staat kunnen behouden?**
A: Nee, hij is gevallen door te eten van de verboden boom. Aldus was hij ongehoorzaam aan het goddelijke gebod en onderging hij de goddelijke straf.

8. **V: Wat voor straf gaf God aan onze eerste ouders?**
A: God veroordeelde hen tot de dood en verdreef hen uit het paradijs naar de woeste aarde, en nam zijn genade van hen af. Zij vielen ten prooi aan onwetendheid en aan de lust tot zondigen en stonden onder de slavernij van de duivel, in hun val de hele mensheid meeslepend.

9. **V: Heeft God de mens verlaten?**
A: Nee, Hij toonde genade voor hen en beloofde hun een Verlosser die nog zal komen.

Paragraaf 7: het mysterie van de menswording

1. **V: Wat betekent het mysterie van de menswording?**
A: Het mysterie van de menswording betekent dat de enige Zoon van God (Ihidōjō), de tweede persoon van de Drie-eenheid, een lichaam heeft aangenomen en mens is geworden.

2. **V: Hoe heeft dit mysterie zich voltrokken?**
A: Toen het tijd werd voor de Verlosser, zond God de engel Gabriël naar de maagd Maria om haar de goede boodschap te verkondigen, dat zij een kind zou ontvangen van de Heilige Geest. Op dat moment kwam de Heilige Geest over haar en reinigde haar van de erfzonde en vervulde haar met genade. Toen kwam de Enige Zoon van God en nam plaats in haar schoot en nam een lichaam aan in haar. Hij werd dus een volmaakte mens met een volmaakte ziel. Na negen maanden werd Hij uit haar geboren. Haar maagdelijkheid bleef intact volgens de oorspronkelijke natuur.

3. **V: Wat was de naam van geïncarneerde God?**
A: Zijn naam was onze Heer Jezus Christus.

4. **V: Wat geloven we over onze Heer Jezus Christus?**
A: We geloven dat zijn ware Godheid en zijn mensheid in Hem wezenlijk zijn verenigd. Hij is de Heer en de Zoon en toen de vereniging had plaatsgevonden, voltrok zich de menswording.
Hij was één persoon en had één wil en één werking[6].

[6] De Duitse versie is wat uitgebreider dan de Engelse en Syrisch versie.

5. **V: Wat onderscheidt deze vereniging?**
A: Deze vereniging is wonderbaarlijk, omdat zij een hypostatische (persoonlijke) en substantiële (wezenlijke) eenheid is zonder deling, vermenging, verandering en transformatie.

6. **V: Hoeveel geboorten heeft Jezus Christus gehad?**
A: Jezus Christus heeft twee geboorten gehad: een geboorte in eeuwigheid uit de Vader en een tijdelijke geboorte uit het lichaam van de maagd Maria.

7. **V: Waar werd Jezus Christus geboren in lichaam?**
A: Hij werd geboren in de stad Bethlehem.

8. **V: Wordt Maria ook de Moeder van God genoemd?**
A: Ja, zij wordt de Moeder van God genoemd, omdat zij het leven gaf aan Jezus Christus, de waarlijk mensgeworden God.

9. **V: Heeft Maria haar maagdelijkheid na haar bevalling behouden?**
A: Ja, zij heeft de maagdelijkheid behouden, en is altijd maagd gebleven.

Paragraaf 8: de werken van onze Heer Jezus Christus

1. **V: Wanneer is Jezus Christus begonnen met zijn werk?**
A: Toen Hij de leeftijd van dertig jaar had bereikt. Hij werd gedoopt door Johannes de Doper in de rivier de Jordaan; daarna trok Hij zich terug in de woestijn, vastte veertig dagen en nachten, en overwon hiermee de Satan, die hem probeerde te verleiden tot hebzucht, hoogmoed en gierigheid.

2. **V: Wat heeft Jezus Christus daarna gedaan?**
A: Hij heeft zich getoond aan de wereld en koos twaalf apostelen en tweeënzeventig leerlingen. Hij begon het evangelie te prediken, leerde de mensen de weg naar de volmaaktheid en verrichtte verbazingwekkende wonderen.

3. **V: Welke tegenstand ondervond Hij tijdens zijn verkondigingswerk?**
A: Hij verzette zich tegen de schriftgeleerden en de farizeeërs, omdat Hij hun kwade levenswijze verafschuwde. Ze waren erop uit Hem ter dood te brengen. Nadat Hij het paasmaal gevierd had en een nieuw verbond gesloten had met zijn leerlingen, werd Hij aan zijn tegenstanders uitgeleverd door Judas Iskariot die omgekocht was. Zij beschuldigden Hem met valse getuigenissen, bespotten Hem en pijnigden Hem. Toen brachten zij Hem naar de heuvel van Golgotha, waar zij Hem kruisigden tussen twee misdadigers. Hij heeft de dood vrijwillig geproefd en gaf zijn geest in de handen van de hemelse Vader.

4. **V: Wanneer volbracht Jezus Christus zijn Pasen[7]?**
A: Hij volbracht zijn Pasen in de avond vóór zijn lijden. Wij vieren dit tijdens de maaltijd op de donderdag van de Goede Week.

---

[7] Er staat letterlijk 'Fesgo', wat Pascha, Paasmaal betekent.

Paragraaf 9: Dood, Opstanding en Hemelvaart van Jezus Christus

1. **V: Wanneer stierf Jezus Christus?**
A: Jezus Christus stierf op het negende uur van Goede Vrijdag.

2. **V: Op welke wijze stierf Jezus Christus?**
A: Bij de dood van Jezus Christus scheidde zijn ziel zich van zijn lichaam. Zijn lichaam noch zijn ziel werden echter gescheiden van zijn Godheid.

3. **V: Welk voordeel heeft Jezus Christus ons verschaft met zijn dood?**
A: Hij heeft ons de verlossing uit de dood voor eeuwig geschonken. En Hij heeft ons verzoend met de hemelse Vader.

4. **V: Gebeurden er wonderen tijdens Jezus Christus' dood?**
A: Ja, de zon werd verduisterd en het voorhangsel van de tempel scheurde in tweeën. De bergen beefden en de graven openden zich. De lichamen van vele Heiligen stonden op.

5. **V: Waar werd het lichaam van Jezus Christus begraven?**
A: Zijn lichaam werd begraven in een nieuwe graftombe, uitgehouwen uit een rots en bewakers bewaakten het goed.

6. **V: Waar ging zijn ziel heen na zijn dood?**
A: De ziel van Jezus Christus daalde af naar de sheol[8] en bevrijdde alle zielen van de rechtvaardigen die gestorven waren in hun geloof aan Hem, en Hij voerde hen naar het paradijs.

---

[8] Sheol of hades: De dodenwereld ten tijde van Jezus Christus werd ook wel de "hel" genoemd in het Syrisch "gehanno".

7. **V: Hoe voltrok zich de verrijzenis van Jezus Christus?**
A: Zijn ziel verenigde zich met zijn lichaam en Hij stond op uit het graf, levend en onoverwinnelijk. Dit gebeurde in de vroege morgen van de zondag.

8. **V: Hoe heeft Jezus Christus zijn verlossingswerk voltooid?**
A: Na zijn opstanding verscheen Jezus Christus aan zijn leerlingen gedurende veertig dagen. Hij leidde hen naar de olijfberg (de hof van Getsemane) en zegende hen. Hij zond hen uit om het evangelie te verkondigen in alle uithoeken van de wereld. Hij droeg hen op een kerk te stichten, nadat zij vervuld werden met de heilige Geest. Hij steeg ten hemel, en zetelt nu in de glorie aan de rechterhand van zijn hemelse Vader om onze smekingen te verhoren.

9. **V: Op welke dag steeg Jezus Christus op ten hemel?**
A: Hij steeg op ten hemel op Donderdag, de veertigste dag na Pasen, die Hemelvaartsdag genoemd wordt.

Paragraaf 10: de heilige Geest

1. **V: Wie is de heilige Geest?**
A: De heilige Geest is de derde Persoon van de heilige Drie-eenheid. De Geest van waarheid voortkomend uit de Vader.

2. **V: Is deze voortkomst kenmerkend voor de heilige Geest?**
A: Ja, deze voortkomst is kenmerkend voor de heilige Geest en zijn wezenlijke zijn. Hierdoor onderscheidt Hij zich van de Vader en de Zoon.

3. **V: Wat is de macht van de heilige Geest?**
A: De macht, die zijn wezen uitmaakt, is gelijk aan die van de Vader en de Zoon in wezen, natuur, kracht, macht en wil.

4. **V: Is de heilige Geest in waarneembare gedaante verschenen?**
A: Ja, Hij verscheen in de gedaante van een duif, toen Jezus Christus werd gedoopt, en in de vorm van vurige tongen, toen Hij over de apostelen kwam, en hen vervulde met zijn gaven.

5. **V: Hoeveel gaven schenkt de heilige Geest, en welke zijn dat?**
A: Er zijn zeven gaven namelijk: wijsheid, begrip, raad, kracht, kennis, macht en vrees voor God.

6. **V: Hoe komen deze gaven tot uiting?**
A: Deze gaven begeleiden de christenen op de weg van volmaaktheid, versterken hen in geloof en genade en stellen hen in staat van hun geloof te getuigen.

7. **V: Hoe kunnen wij deze gaven ontvangen?**
A: Wij ontvangen deze gaven, wanneer wij onze harten zuiveren met geloof, door bekering, door aanbidding en goede werken, in het bijzonder wanneer wij deelnemen aan de heilige sacramenten.

Paragraaf 11: de Kerk

1. **V: Wat is de kerk?**
A: De kerk is het lichaam van de ware gelovigen in Jezus Christus.

2. **V: Wie is het hoofd van de kerk?**
A: Het hoofd van de kerk is onze Heer Jezus Christus.

3. **V: Aan wie heeft Jezus Christus zijn werk toevertrouwd, nadat Hij ten hemel voer?**
A: Hij gaf zijn zending aan de apostelen en door hen aan hun navolgelingen, de bisschoppen en de priesters die van hen de opdracht ontvingen te ontbinden en te binden en de kerk te leiden.

4. **V: Wie is het hoofd van onze Syrisch-Orthodoxe Kerk?**
   A: Het hoofd van onze Syrisch-Orthodoxe Kerk is de Patriarch van Antiochië.

5. **V: Hebben de apostelen ook andere rangen ingesteld?**
   A: Ja, ze hebben de wijding van bisschoppen, priesters en diakenen ingesteld.

6. **V: Hoeveel speciale kenmerken van de christelijke kerk zijn er, en welke zijn dat?**
   A: Er zijn vier speciale kenmerken: éénheid, katholiciteit, heiligheid en apostoliciteit.

7. **V: Zijn de gelovigen gebonden de heilige kerk te gehoorzamen?**
   A: Ja, zij zijn gebonden de heilige kerk te gehoorzamen. Buiten haar is er geen verlossing voor de mensen die niet tot haar behoren.

8. **V: Wie behoren niet tot de kerk?**
   A: Dat zijn ketters, scheurmakers, personen die onder de banvloek staan, niet-gelovigen en heidenen. (Niet gedoopten).

9. **V: Heeft Jezus Christus beloofd dat Hij met zijn kerk zou zijn?**
   A: Ja, Hij beloofde zijn kerk, dat Hij met haar zou blijven tot het einde van de wereld.

Paragraaf 12: de geloofsbelijdenis

1. **V: Zeg de geloofsbelijdenis op!**
A: Wij geloven in één God, de Vader, almachtige Schepper van hemel en aarde en van alle dingen zowel de zichtbare als de onzichtbare.
2 En in één Heer, Jezus Christus, de Zoon van God, de Eniggeborene, voortkomend uit de Vader vóór alle tijden, Licht uit Licht, ware God uit de ware God, geboren en niet geschapen, één met de heilige Geest en met de Vader door wie alle dingen zijn gemaakt.
3. Die voor ons en voor onze verlossing is gekomen, neerdaalde uit de hemelen en werd geboren uit de heilige Geest en de maagd Maria, de Moeder van God, en is mens geworden.
4. Die voor ons werd gekruisigd onder Pontius Pilatus, heeft geleden, is gestorven en begraven.
5. Die op de derde dag volgens de schriften[9] is verrezen.
6. Die is opgestegen ten hemel en zetelt aan de rechterhand van de Vader.
7. Hij zal wederkomen met grote glorie en zal oordelen over de levenden en de doden, en zijn koninkrijk heeft geen einde.
8. En wij geloven in de heilige Geest, de Heer, de Schenker van leven, die voortkomt uit de Vader, die samen met de Vader en de Zoon wordt aanbeden en geprezen, die door de profeten en de apostelen heeft gesproken.
9. En in de ene, heilige, katholieke, apostolische kerk.
10. Wij geloven in één doopsel tot vergeving van de zonden.
11. Wij belijden de opstanding van de doden.
12. En een nieuw leven in de wereld die zal komen. Amen.

---

[9] In het Syrisch 'ach dazbo' wat betekent volgens zijn wil.

Paragraaf 13: de menselijke oordelen en beloningen

1. **V: Hoeveel uitersten van de mens zijn er en welke zijn dat?**
A: Er zijn er vier, namelijk: dood, opstanding, laatste oordeel en eeuwige beloningen en straffen.

2. **V: Wat betekent dood?**
A: Dood is het uittreden van de ziel uit het lichaam.

3. **V: Wat betekent opstanding?**
A: Opstanding is de terugkomst van de zielen naar hun lichamen, om weer één te worden door de kracht van hun Schepper. Zij worden geestelijk en onsterfelijk. Zij zijn vrij van lichamelijke verlangens zoals naar eten, drinken, huwen en kleding.

4. **V: Wat betekent het laatste oordeel?**
A: Het laatste oordeel vindt plaats bij Jezus Christus' tweede wederkomst, wanneer de mensen om al hun daden zullen worden geoordeeld over goed of kwaad. En Jezus Christus zal hen eeuwig belonen.

5. **V: Wanneer zal het laatste oordeel plaatsvinden?**
A: Het oordeel zal plaatsvinden op het einde van de wereld.

6. **V: Wat zijn de eeuwige verdiensten?**
A: Wij bedoelen hiermee, dat door Jezus Christus de goeden beloond zullen worden met eeuwige vreugde en de slechten gestraft zullen worden met eeuwige pijnen in de gehanno.

7. **V: Wat betekent eeuwige vreugde?**
A: Hiermee bedoelen wij eeuwig leven van vreugde, dat de goeden zullen genieten. Zij zullen gekroond worden met hemelse glorie voor altijd.

8. **V: Wat betekent gehanno?**
A: Gehanno is de plaats van pijniging, in vuur, waar zondaars en kwade geesten hun eeuwige pijniging zullen ondergaan.

9. **V: Is er een verschil tussen de beloningen van de rechtvaardigen en die van de zondaars?**
A: Ja, iedereen zal een beloning of een bestraffing ontvangen naar zijn verdiensten:

10. **V: Waar zullen de zielen heengaan vóór hun opstanding?**
A: De zielen van de rechtvaardigen zullen naar het paradijs gaan, waar zij de heerlijkheid van de vreugde in de hemel zullen proeven. Maar de zielen van de zondaars zullen naar beneden gaan in het diepste van de sjeoel, waar zij gepijnigd zullen worden met de straffen in de gehanno.

11. **V: Worden de overledenen door gebed voor hen bevoordeeld?**
A: Ja, de bekeerde overledenen, die vertrouwen op de verlossing door Jezus Christus, zullen beloond worden indien er gebeden en geofferd wordt, en indien goede gaven geofferd worden door de levenden. Maar zij die geen berouw hebben over hun zonden, zullen de beloning niet ontvangen.

Tweede deel: De genademiddelen.

Paragraaf 1: de goddelijke genade

1. **V: Wat betekent goddelijke genade?**
A: Goddelijke genade is een bovennatuurlijke gave, die God de mensen schenkt in zijn goddelijke goedheid en barmhartigheid en door de werken van Jezus Christus, tot verlossing van de mensen.

2. **V: Aan wie schenkt God die genade?**
A: God schenkt zijn genade aan alle mensen. Sommigen van hen aanvaarden haar, maar anderen gebruiken haar niet, anderen weer komen er tegen in opstand. Omdat de mens vrij is geschapen, kan hij goed of slecht doen naar eigen wil en kracht.

3. **V: Hoeveel soorten goddelijke genaden zijn er ?**
A: Er zijn twee soorten goddelijke genaden; de tijdelijke helpende genade die ons af en toe helpt en de heiligmakende rechtvaardigende genade die in ons blijvend aanwezig is.

4. **V: Wat betekent de tijdelijke helpende genade?**
A: Hiermee bedoelen we de tijdelijke hulp, die God de mens schenkt om het goede te doen en het slechte na te laten.

5. **V: Wat betekent heiligmakende rechtvaardigende genade?**
A: De heiligmakende rechtvaardigende genade is een hoedanigheid die in de ziel woont. Zij heiligt en rechtvaardigt de mensen en maakt hen waardig om het eeuwige leven te ontvangen.

6. **V: Wanneer verleent God ons zijn genade?**
A: God verleent ons zijn genade, wanneer wij bidden en de heilige sacramenten ontvangen.

Paragraaf 2: het gebed

1. **V: Wat is gebed?**
   A: Het gebed is het spreken van de gelovige tot God de Allerhoogste in een geestelijke taal, om God te aanbidden, Hem te danken en om zijn genade te vragen.

2. **V: Is het gebed een opdracht?**
   A: Ja, het is onze eerste opdracht. Bovenal is het een vereiste die wij zonder ophouden dienen te vervullen.

3. **Wat zijn de condities voor het gebed?**
   A: De condities voor het gebed zijn de volgende: wij moeten vervuld zijn van groot geloof, oprechte hoop en van liefde voor God en onze naasten. Het is een uiting van een bescheiden hart, het wordt ingegeven door een zuiver geloof en kenmerkt zich door gedachten die vrij zijn van allerlei eigenbelang. Wanneer wij bidden, behoren wij te mediteren en te zoeken naar de woorden die onze bedoelingen het best weergeven.

4. **V: Welke gebeden zijn God welgevallig?**
   A: Een gebed is welgevallig aan God, wanneer het de bedoeling heeft de glorie van God en zijn Koninkrijk te belijden, de verlossing van de ziel en van de naasten te bevorderen, en de noden van de wereld te behartigen, en telkens weer te vragen om de wil van God te kunnen vervullen.

5. **Wat zijn de speciale tijden voor het gebed?**
   A: De speciale tijden zijn: in de morgen, in de middag en in de avond, in het bijzonder op zondagen en feestdagen en wanneer wij in nood verkeren.

6. **V: Welk gebed is beter, het individuele of het gezamenlijke ?**
A: Het gezamenlijke gebed heeft een bijzondere waarde in vergelijking met het individuele gebed.

Paragraaf 3: het Onze Vader, het gebed des Heren

1. **V: Wat is het gebed des Heren?**
A: Dit is het gebed dat onze Heer Jezus Christus geleerd heeft aan zijn leerlingen en de apostelen: het Onze Vader.

2. **V: Wat is de tekst van het Onze Vader?**
A: Onze Vader, die in de hemel zijt, Uw naam worde geheiligd, Uw rijk kome, Uw wil geschiede op de aarde zoals in de hemel. Geef ons heden ons dagelijks brood en vergeef ons onze schuld zoals wij ook aan anderen hun schuld vergeven, en leid ons niet in bekoring, maar verlos ons van het kwade. Want van U is het koninkrijk en de kracht en de heerlijkheid, in eeuwigheid. AMEN.

3. **V: Wat is de uitleg van dit gebed?**
A: Wij roepen God onze Vader aan, omdat wij zijn zonen van genade, broeders en zusters zijn, maar ook door zijn geliefde Zoon. Wij vragen Hem deel te krijgen aan zijn heiligheid, opdat zijn naam door ons geheiligd wordt. Wij vragen Hem ook dat zijn liefde onze harten mag vervullen en dat Hij ons een plaats zal bereiden in de hemel, wanneer wij onze wil gelijkvormig maken aan zijn wil. Dan bidden wij voor onze geestelijke noden, namelijk: het brood van het heilige Offer en zijn geïnspireerde woorden. Maar ook voor onze lichamelijke noden, zoals voedsel en drank voor alledag. Wij vragen God onze zonden te vergeven, wanneer ook wij eerst aan anderen, die tegen ons gezondigd hebben, vergeving schenken in de Naam van Jezus Christus.
Wij vragen Hem om ons te beschermen tegen de duivel en tegen de zonde, omdat Hij onze almachtige Koning is. Het woord Amen betekent; laat het zo zijn, zo is het.

Paragraaf 4: het voorgeschreven gebed

1. **V: Waaruit bestaat het voorgeschreven gebed ?**
A: Het voorgeschreven gebed is het kruisteken, dat wij over onszelf maken. Met de duim, wijsvinger en middelvinger van de rechterhand raken wij het voorhoofd aan, dan de borst, dan de linker schouder en vervolgens de rechter schouder, tenslotte met de rechterhand op het hart gericht. Daarbij spreken wij eerbiedig de volgende woorden: " In de naam van de Vader, en de Zoon en de Heilige Geest, de ene ware God. Amen." Vervolgens zeggen wij: "heilig, heilig, heilig, U bent heilig, Heer de almachtige God. De hemel en de aarde zijn vol van uw heerlijkheid, glorie aan de Hoogste. Gezegend is Hij die gekomen is, en nog zal komen in de Naam van de Heer, glorie aan de Hoogste". Dan moet men het Trisagiongebed opzeggen, en het afsluiten met het Onze Vader. Aldus wordt een "kaumo" of een gebed afgesloten.

2. **V: Wat is de tekst van het Trisagion?**
A: De tekst luidt: "Heilig bent U, God. Heilig bent U, almachtige God. Heilig bent U, Onsterfelijke, Gij die gekruisigd bent voor onze verlossing. Ontferm U over ons". (Als men dit driemaal gezegd heeft, werpt men zich ter aarde en maakt men het kruisteken). Hierna zegt men: "Onze Heer, wees ons genadig. Onze God, toon ons Uw barmhartigheid en wees ons genadig. Onze Heer, aanvaard onze aanbidding en onze gebeden, en wees ons genadig. Gezegend bent U, Schepper, glorie aan U, Jezus Christus, de koning, die genade schenkt aan uw zondige dienaren".

3. **V: Tot wie is dit gebed gericht?**
A: Het is gericht tot het mensgeworden Woord, Jezus Christus. In zijn naam en door zijn handen zenden wij onze gebeden tot God de Vader.

4. **V: Hoeveel "kaumo's" moeten we dagelijks verrichten in onze voorgeschreven vaste gebeden ?**
   A: We moeten vijftien "kaumo's" dagelijks verrichten in het voorgeschreven gebed. Tien vinden plaats in de morgen en vijf in de avond.

5. **V: Mogen de gelovigen ook andere gebeden gebruiken dan deze?**
   A: Ja, degene die bidt mag ook psalmen gebruiken en de gebedsteksten van onze heilige Vaders. Hij mag ook het Wees Gegroet tot de maagd Maria zeggen en smekingen om haar tussenkomst en die van de Heiligen.

6. **V: Waaruit bestaat het Weesgegroet, oftewel de groet van de engel aan Maria?** [10]
   A: Wees gegroet Maria, de Heer is met U. Gij zijt de gezegende onder de vrouwen en gezegend is Jezus de vrucht van uw schoot. Heilige Maria, moeder van God, bid voor ons zondaars nu en in het uur onze dood. Amen.

[10] Het Weesgegroet staat niet in de Syrische grondtekst, noch in de Duitse en Engelse vertaling.

Paragraaf 5: de sacramenten(Roze)

1. **V: Wat is een sacrament volgens de leer van de kerk?**
A: Het is een tastbaar vastgesteld teken, ingesteld door onze Heer Jezus Christus, dat verwijst naar de liefde en goedheid van God en dat ons heiligende genade schenkt.

2. **V: Welke zijn de sacramenten van de kerk?**
A: De sacramenten van de kerk zijn: Doopsel (Maghmoditho), Vormsel (Myroon), Eucharistie (Qurbono), Boete en verzoening (Tyobutho) , Priesterschap (Qohnutho), Huwelijk (Zuwogho), en Ziekenzalving (Mesgho Daqrihe).

3. **V: Aan welke vereisten moet een geldig sacrament voldoen?**
A: Er zijn drie voorgeschreven vereisten: 1. de tastbare materiële dingen die gebruikt moeten worden, 2. de vastgestelde woorden die erbij gebruikt moeten worden, 3. en de personen die aangesteld zijn om de sacramenten voltrekken. De eerste worden de materiële elementen van het sacrament genoemd, de tweede de vorm en de derde de bedienaar, dat is de priester.

4. **V:Wie mogen de sacramenten bedienen?**
A: Dat zijn de bisschoppen en de priesters, terwijl de gelovigen de sacramenten ontvangen.

5. **V: Zijn alle sacramenten vereist voor heiliging?**
A: Nee, hoogstnoodzakelijk voor heiliging zijn: Doopsel, Myroon, Boete en Verzoening en Eucharistie (Qurbono).

6. **V: Is het ontvangen van de sacramenten beperkt?**
A: Ja, Doopsel, Myroon en Priesterschap kunnen slechts eenmaal ontvangen worden, hetgeen niet geldt voor de andere sacramenten.

Paragraaf 6: het Doopsel(Magmoditho)

1. **V: Wat is het Doopsel?**
A: Het Doopsel is het mysterie van de tweede geboorte door water en de heilige Geest, tot vergeving van de zonden, en tot deelname aan het leven van genade en aan de erfenis van het kindschap Gods ten eeuwige leven.

2. **V: Hoe moet men zichzelf voorbereiden op het Doopsel?**
A: Door bekering en geloof.

3. **V: Hoe wordt het Doopsel voltrokken?**
A: Bij het Doopsel wordt de gelovige in het water driemaal ondergedompeld en wordt hij gedoopt in de naam van de Vader en de Zoon en de Heilige Geest.

4. **V: Wat belooft de dopeling tijdens het Doopsel?**
A: Hij keert zich af van de Satan en zijn verleidingen, zijn werken en zijn volgelingen. Hij wendt zich in geloof tot de Heer Jezus Christus en zijn goddelijke leer, tot zijn Vader en de heilige Geest.

5. **V: Wat is de tekst van de belofte?**
A: Ik verwerp de Satan en al zijn engelen en krachten en al zijn verleidingen en zijn volgelingen en leer. Ik wend mij tot U Jezus Christus die de profeten, de apostelen en de leraren hebt geïnspireerd. Ik geloof in U en in de Vader en in de levende heilige Geest.

6. **V: Waarom is een peetvader (peter) nodig?**
A: Omdat de peter de vereiste belofte aflegt tijdens het heilige Doopsel namens de dopeling. Vanaf dat moment is de peter verplicht de dopeling op te voeden in de beleving van zijn geloof en in de cultuur van het christendom.

7. V: Wanneer kan het sacrament van het Doopsel toegediend worden?
A: Het Doopsel mag worden toegediend, zodra het kind geboren is, zodat het kind niet wordt buitengesloten van het Rijk van God, indien hij voor de doop sterft.

Paragraaf 7: het heilige Myroon

1. V: Wat houdt het sacrament van het heilige Myroon in?
A: Het sacrament van het heilige Myroon bestaat uit de zalving met heilige olie en welriekende balsems, die aan de gezalfde de gave van de heilige Geest schenkt en hem in staat stelt het geloof te beoefenen en de kracht geeft de Satan en het kwaad te overwinnen.

2. V: Wanneer wordt dit sacrament toegediend?
A: Dit sacrament wordt toegediend onmiddellijk na het Doopsel.

3. V: Wat wordt er vereist om dit sacrament te ontvangen?
A: Degene die het heilige Myroon ontvangt, moet zuiver zijn naar ziel en lichaam. Wanneer hij de jaren van verstand heeft bereikt, moet hij op de hoogte worden gebracht van de leer van het christelijke geloof.

4. V: Wanneer wordt het heilige Myroon gezegend en door wie?
A: De heilige Myroon wordt plechtig gezegend op de heilige Donderdag door de patriarch van Antiochië[11].

[11] In de Syrisch-Orthodoxe Kerk wordt de heilige Myroon net zoals in alle andere Orthodoxe Kerken door de Patriarch gezegend, met assistentie van andere bisschoppen. In bijzondere gevallen kan een Mafriono dat ook voltrekken.

Paragraaf 8: het sacrament van de heilige Eucharistie (Qurbono)

1. **V: Wat betekent de heilige Eucharistie?**
   A: De heilige Eucharistie is het sacrament, waarin de ware tegenwoordigheid van het lichaam en het bloed van Onze Heer Jezus Christus geschiedt onder de gedaante van brood en wijn.

2. **V: Wanneer heeft Jezus Christus dit sacrament ingesteld?**
   A: Jezus Christus heeft dit sacrament ingesteld tijdens de avond voor zijn lijden, toen Hij het brood en de wijn nam en de zegenbeden erover uitsprak. Vervolgens brak Hij het brood en gaf het aan zijn apostelen zeggend: " Neemt en eet, dit is mijn Lichaam en drinkt deze beker, dit is mijn Bloed van het nieuwe Verbond. Doet dit tot gedachtenis aan Mij". De heilige apostelen hebben dit overgeleverd aan hun volgelingen, de bisschoppen en priesters.

3. **V: Wanneer vindt deze wonderbaarlijke verandering plaats?**
   A: Deze wonderbaarlijke verandering, van het brood en de wijn in het Lichaam en Bloed van Jezus Christus, vindt plaats in de goddelijke Liturgie.

4. **V: Hoe is dit mogelijk, wanneer wij zien dat het brood en de wijn na de verandering nog steeds dezelfde zijn?**
   A: Wij zien, dat de kleur, de vorm en de smaak van het brood en wijn niet veranderd zijn na de verandering. Echter met de ogen

   van het geloof beschouwen wij het geheiligde brood als het Lichaam van Jezus Christus en de geheiligde wijn als zijn Bloed.

5. **V: Is elke kruimel van het brood en elke druppel van de wijn waarlijk veranderd in het Lichaam en Bloed van Jezus Christus?**
A: Ja, dat geloven wij.

6. **V: Waarom heeft Jezus Christus dit sacrament ingesteld?**
A: Jezus Christus heeft dit sacrament ingesteld om een offer voor ons op te dragen aan God, Zijn Vader en om ons geestelijk voedsel te schenken, dat wij kunnen nuttigen om daarvan als gelovigen te leven.

7. **V: Wat is het doel van de Eucharistie?**
A: Het doel van de Eucharistie is God te eren, Hem dank te zeggen en Hem te vragen om genade en vergeving voor de levenden en de doden.

Paragraaf 9: het ontvangen van de heilige Eucharistie

1. **V: Wat wordt bedoeld met het ontvangen van de heilige Eucharistie?**
A: De bedoeling van de heilige Eucharistie is het ontvangen van het Lichaam en Bloed van Jezus Christus als geestelijk voedsel en als een belofte voor het leven dat komen zal.

2. **V: Welke uitwerking heeft de Eucharistie op de gelovigen?**
A: De Eucharistie heiligt de gelovigen en vermindert hun vleselijke verlangens. Zij schenkt hun grote genade en maakt hen waardig binnen te treden in het Koninkrijk.

3. **V: Welke voorwaarden gelden voor de deelname aan de Eucharistie?**
A: Vijf voorwaarden zijn belangrijk: 1.Wie deelneemt aan de Eucharistie moet eerst zijn zonden belijden en daarover berouw hebben. 2. Hij moet kennis hebben over de sacramenten en hen in

ere houden. 3. Hij moet de betekenis en de waarde van dit sacrament kennen en het ontvangen met geloof, hoop en liefde en dan met eerbied en na goede voorbereiding voltrekken. 4. Hij moet minstens vanaf middernacht niets gegeten hebben. 5. Hij moet er netjes uitzien.

4. V: Wat gebeurt met degene die de Eucharistie onwaardig ontvangt?
A: Iedere persoon, die de Eucharistie ontvangt in staat van zonden, handelt tegen de heiligheid van het Lichaam en Bloed van de Heer. Hij roept een oordeel over zichzelf af.

5. V: Moeten wij de Eucharistie ontvangen in twee gedaanten?
A: Ja, wij moeten de eucharistie ontvangen onder de gedaante van zowel brood als wijn. Deze communie dient plaats te vinden nadat de Liturgie van het woord is voltrokken.

6. V: Wat moeten wij doen voordat wij ter communie gaan?
A: De gelovige moet het besef hebben van de grootheid van het mysterie, dat hem geestelijk kan vernieuwen en zijn geloof kan versterken. Hij moet het sacrament met groot verlangen ontvangen en zijn ziel verheffen in gebed. Dan nadert hij de spijs des levens en ontvangt hij eerbiedig de heilige sacramenten.

7. V: Wat doen wij na de communie?
A: Wij overwegen het wonderbaarlijke mysterie en zeggen dank aan Jezus Christus voor zijn genade. Daarbij zeggen wij de voorgeschreven gebeden. Gedurende de dag bewaren wij een godsdienstige stemming door de heilige boeken te lezen en allerlei activiteiten zoals baden en sporten na te laten.

Paragraaf 10:de Boete en Verzoening (Tyobutho)

1. **V: Wat betekent het Berouw?**
   A: Het is een noodzakelijk onderdeel van de zondenvergeving door het heilig sacrament, ingesteld door Jezus Christus voor de vergeving van de zonden die we begaan hebben na het doopsel.

2. **V: Wanneer heeft Jezus Christus dit sacrament ingesteld?**
   A: Jezus Christus heeft dit sacrament ingesteld, toen Hij aan zijn leerlingen de opdracht gaf zonden te vergeven. Op hun beurt hebben zij deze opdracht doorgegeven aan de bisschoppen en de priesters.

3. **V: Welke voorwaarden worden aan het Berouw gesteld?**
   A: Aan het Berouw worden drie voorwaarden gesteld: berouw over de zonden; belijdenis van de zonden; en gehoorzaamheid aan de wet.

4. **V: Wat betekent Berouw?**
   A: Berouw is de ommekeer in het hart van de boeteling, die beseft dat hij door te zondigen ongehoorzaam is aan God.

5. **V: Wat zijn de speciale kenmerken van Berouw?**
   A: De speciale kenmerken van berouw zijn: 1. het oprechte en krachtige voornemen geen zonden meer te begaan 2. de diepe overtuiging Gods wil te zullen volbrengen 3. het inzicht dat de zonden verwerpelijk zijn 4. het vaste besluit dezelfde zonde niet opnieuw te begaan.

Paragraaf 11: de Belijdenis (Mauwdyonutho)

1. **V: Wat is de Belijdenis?**
   A: de Belijdenis is het opzeggen van de zonden aan een daartoe bevoegde priester. opdat deze de persoon van de zonden kan ontslaan.

2. **V: Wat moet de boeteling doen voor de vergeving van zijn zonden?**
   A: De boeteling moet al zijn zonden belijden, grote en kleine, één voor één. hun aantal, en hun omstandigheden. En indien hij er één vergeet moet hij dit onmiddellijk aanvullen, als hij zich die herinnert.

3. **V:Hoe moet men zich voorbereiden op de Belijdenis?**
   A:De boeteling vraagt Gods genade om hem te ondersteunen bij het gewetensonderzoek, wanneer hij zich bewust wordt van zijn zonden tegenover God, zijn naaste en zichzelf. Daarbij toont hij berouw om niet meer te zondigen en bereidt hij zich voor op de belijdenis van de zonden, tegenover een daartoe aangestelde priester.

4. **V: Wat gebeurt er indien iemand zondigt na de Belijdenis?**
   A: Als de boeteling een zonde begaat met voorbedachte rade, begaat hij een grote zonde. Hij is verplicht dit alsnog te biechten.

5. **Wat moet de boeteling doen na de Belijdenis?**
   A: Hij moet God danken voor zijn genade en de boetedoeningen uitvoeren die zijn voorschreven voor de zonden die hij heeft beleden. Hij moet zijn slechte levenswijze in een goede omzetten en berouw hebben over zijn daden.

6. **V: Hoe kan men de boetedoening verrichten?**
A: Men kan de boetedoening verrichten tegenover God door te bidden, te vasten, aalmoezen te geven en tegenover zijn naaste door vreedzaam met hem om te gaan, zijn goede naam te bevorderen, zijn bezittingen te respecteren.

7. **V: Welke tekst wordt bij de Belijdenis uitgesproken**
A: Ik belijd tegenover God de Almachtige Vader, zijn welgeliefde Zoon, onze Heer Jezus Christus, en de Heilige Geest; in aanwezigheid van de heilige Moeder van God die altijd maagd is gebleven en alle engelen, profeten en evangelisten; en volgens het geloof van de eerste drie concilies; van Nicea, Constantinopel en Efese; en voor de priester die mij de handen oplegt en mij van de zonden ontslaat, dat ik gezondigd heb door innerlijke en uiterlijke handelingen in woord en daad. Mijn zonden zijn mij een grote zorg, ik heb er berouw over, en ik heb het vaste voornemen ze niet meer te begaan. Ik vraag uw priesterlijke zegen om mij te beschermen en mij van al mijn zonden te ontslaan, Amen.

Paragraaf 12: Het Priesterschap(Qohnutho)

1. **V: Wat betekent het Priesterschap?**
A: Het Priesterschap is een sacrament dat iemand ontvangt, die de verantwoordelijkheid draagt voor en voorgaat bij de sacramenten van de kerk, die in dienst staat van de kerk en de gelovigen op de weg van de verlossing.

2. **V: Wanneer heeft Jezus Christus dit sacrament ingesteld?**
A: Jezus Christus heeft dit sacrament ingesteld op de heilige Donderdag van de Goede Week.

3. **V: Wie is de bedienaar van dit sacrament?**
A: De opperpriester, dat is de bisschop.

4. **V: Hoeveel rangen zijn er in het Priesterschap, en welke zijn dat?**
A: Er zijn drie rangen: diaken, priester en bisschop. Elk van deze heeft zijn eigen functie binnen de gemeenschap van de kerk.

5. **V: Wat zijn de belangrijkste vereisten die gelden voor een priester?**
A: De belangrijkste vereisten zijn: leven in eerbied en liefde voor God; vrij zijn van een wettelijk verbod en van lichamelijke en geestelijke gebreken; ingewijd zijn in het goddelijk leven, met wijsheid kunnen handelen en vol ijver de verlossing van de gelovigen bevorderen.

Paragraaf 13: de Ziekenzalving (Mesgho Dagrihe)

1. **V: Wat is de Ziekenzalving?**
A: Het is het heilige sacrament, dat de zieke ontvangt tot genezing van ziel en lichaam.

2. **V: Hoe wordt de Ziekenzalving voltrokken?**
A: Het sacrament van de Ziekenzalving bestaat uit de volgende elementen: de zieke wordt over het hele lichaam gezalfd met heilige olie door een priester, die daarbij de voorgeschreven gebeden uitspreekt.

3. **V: Wat is de uitwerking van dit sacrament?**
A: Het schenkt vergeving van zonden en het ondersteunt de zieke met geduld, troost en kracht. Het kan een geneesmiddel zijn voor de ziekte.
4. **V: Welke voorbereidingen zijn er nodig voor de zalving?**
A: De zieke persoon moet zich voorbereiden door berouw en het belijden van al zijn zonden.

5. **V: Wanneer dient de Ziekenzalving toegediend te worden?**
A: Het behoort toegediend te worden voordat de ziekte de persoon heeft aangetast. Tijdens een ziekte kan het sacrament evenwel nuttig zijn, als de zieke het nodig vindt en er naar gevraagd heeft en zich erop heeft voorbereid.

Paragraaf 14: het Huwelijksmysterie (Zuwogho)

1. **V: Wat betekent het sacrament van het Huwelijk?**
A: Het Huwelijk is een wettelijke verbintenis tussen een man en een vrouw om samen één te zijn, en hun levensonderhoud te verwezenlijken.

2. **V: Wat zijn de vereisten voor het Huwelijk?**
A: Het Huwelijk wordt gesloten tussen man en vrouw. Het moet plaatsvinden in aanwezigheid van een priester die de zegening uitspreekt en in aanwezigheid van getuigen. Er mogen geen huwelijksbeletselen zijn en de gehuwden dienen de wettelijke leeftijd bereikt te hebben.

3. **V: Mag het Huwelijk ontbonden worden?**
A: Het mag niet ontbonden worden. Een huwelijk wordt ontbonden, wanneer één van de echtgenoten komt te overlijden.

4. **V: Hoe moet men zich voorbereiden op de zegen van dit sacrament?**
A: Men moet zich voorbereiden door belijdenis van zonden, door deelname aan de goddelijke Liturgie en door het ontvangen van de heilige mysteriën.

5. **V: Wat zijn de verplichtingen van de man?**
A: De man moet zijn vrouw liefhebben en in vrede met haar leven, als was zij een geschenk van God. Hij dient voor zijn gezin te zorgen, zijn kinderen goed op te voeden zowel tot hun geestelijk als tot hun lichamelijk geluk en welzijn.

6. **V: Wat zijn de verplichtingen van de vrouw?**
A: De vrouw moet haar man liefhebben, hem respecteren, hem gehoorzamen, met hem leven in vrede als was hij een geschenk van God, en hem helpen bij het voeren van de huishouding en het opvoeden van de kinderen.

7. **V: Wat zijn de verplichtingen van de kinderen?**
A: De kinderen dienen hun beide ouders lief te hebben, hen te gehoorzamen en te eren, hen te helpen in hun ouderdom zodat zij door hen gezegend zullen worden.

Derde deel: het morele handelen

Paragraaf 1: Over de goddelijke geboden

1. V: Wat zijn de geboden van God?

A: Dat zijn de tien geboden, die God aan Mozes en het volk van Israël overhandigde (op de berg Sinaï). De eerste vier geboden gaan over onze verhouding tot God en de zes andere over onze verhouding tot de naaste. Onze Heer Jezus Christus heeft ze samengevat tot twee geboden: God liefhebben boven alles en elkaar liefhebben als naaste.

2. V: Zeg de geboden op!

A:
1. Ik ben de Heer, uw God. Gij zult geen andere goden voor mijn aangezicht hebben.
2. Gij zult u geen gesneden beelden maken. Gij zult u voor hen niet buigen noch hen dienen.
3. Gij zult de naam van de Heer, uw God, niet zonder eerbied gebruiken.
4. Wees gedachtig dat gij de dag des Heren heiligt.
5. Eer uw vader en uw moeder.
6. Gij zult niet doden.
7. Gij zult geen echtbreuk plegen.
8. Gij zult niet stelen.
9. Gij zult tegen uw naaste niet vals getuigen.
10. Gij zult niet onrechtvaardig begeren wat uw naaste toebehoort.

3. V: Wat heeft God beloofd aan degenen die zijn geboden onderhouden?

A: God heeft hun zegeningen en weldaden tijdens dit leven beloofd en glorie in het hiernamaals.

4. **V: Hoe heeft God gewaarschuwd tegen degene die de geboden overtreden?**
A: God waarschuwde ieder, die zijn geboden zou overtreden, voor verzoekingen en eeuwige verdoemenis.

Paragraaf 2: Over de eerste twee geboden

1. **V: Wat vraagt God ons in de eerste en in het tweede gebod?**
A: God vraagt ons in deze twee geboden, dat wij Hem leren kennen, in Hem leren geloven, Hem liefhebben, Hem dienen en Hem aanbidden als de Allerhoogste, zijn goddelijke Majesteit eren en geen afgoden aanbidden en dienen.

2. **V: Wat mag men niet doen volgens deze twee geboden?**
A: Men mag de Drie-eenheid van God niet afwijzen. Men dient zich verre te houden van ongeloof in God de Allerhoogste, heidense afgodendienst, magie en handel in geestelijke ambten.

3. **V: Wat is heidense afgodendienst?**
A: Heidense afgodendienst is het aan andere schepselen de eer bewijzen die alleen de Schepper toekomt.

4. **V: Wat is magie?**
A: Magie is het werk van de duivel, waarbij van onschuldige, vaak verboden dingen gebruik wordt gemaakt. Ook het raadplegen van andere mediums. Er zijn dus verschillende soorten magie.

5. **V: Wat is simonie?**
A: Simonie is het verhandelen van heilige ambten en sacramenten voor geld of andere beloningen.

6. **V: Hoe beschouwen wij de verering van Heiligen en hun afbeeldingen?**
A: De eer die wij aan Heiligen toekennen is beperkt. Het is geen aanbidding, maar wij eren hen, omdat zij geliefden zijn van God en van zijn zuivere Eenheid. Wij vereren hun afbeeldingen met eerbied, omdat zij gezegend zijn en heilig hebben geleefd. Met respect bejegenen wij ook het huis van God en alle heilige voorwerpen, die ons ten dienste staan om God te aanbidden.

Paragraaf 3: het derde gebod

1. **V: Waarvoor waarschuwt God ons in het derde gebod?**
A: God waarschuwt ons in het derde gebod voor het afleggen van een valse eed en voor misbruik van de naam van de Heilige. Wij moeten het hoogste respect tonen en wij moeten Hem zegenen zowel met onze lippen als met ons hart.

2. **V: Wat betekent zweren?**
A: Zweren is het aanroepen van de naam van God om te getuigen van de waarheid, en een goede keuze te maken tussen wat goed en kwaad is.

3. **V: Wanneer is het juist een eed af te leggen ter bevordering van het goede?**
A: Wij mogen ter bevordering van het goede zweren, wanneer het nodig en heel belangrijk is, en in het geval van kerkelijke of staatsrechtelijke rechtspraak.

4. **V: Wat is er toegevoegd aan dit gebod?**
A: Aan dit verbod is toegevoegd, dat wij niet de waardevolle naam van God mogen misbruiken en bezoedelen. Dit geldt ook voor heilige voorwerpen die in de naam van God gezegend zijn. Bovendien onthouden wij ons van blasfemie (godslastering), vervloeking, mijneed en het afleggen van valse geloften.

5. **V: Wat is blasfemie?**
A: Blasfemie is het minachten en onteren van God de Allerhoogste en de christelijke godsdienst. Zij kan verschillende vormen aannemen, maar is altijd in strijd met de waarheid en de liefde. Bijvoorbeeld hardnekkige tegenstand tegen de volle waarheid.

6. **V: Wat is vervloeken?**
A: Vervloeken is het afroepen van de duivel over ons en de naaste. De vervloeking is strikt verboden.

7. **V: Wat is een eed?**
A: Een eed is een uitspraak ten overstaan van God om datgene te doen dat Hem welvallig is, bijvoorbeeld als wij zeggen het beloofde letterlijk te zullen uitvoeren, en onze schulden te zullen afbetalen.

8. **V: Welke voorwaarden worden gesteld aan een gelofte?**
A: Er zijn vijf voorwaarden: de wil ertoe moet volledig vrij en beslist zijn, zonder belemmering, gericht op het goede, maar vooral ten overstaan van God.

Paragraaf 4: het vierde gebod

1. **V: Wat vraagt God van ons in het vierde gebod?**
A: God vraagt ons de sabbatsrust in ere te houden, haar te heiligen, de arbeid na te laten, God te prijzen met gebed, aanwezig te zijn bij de eredienst, de heilige boeken te lezen of te beluisteren, en goede daden te verrichten.

2. **V: Waarom werd de zondag ingesteld in plaats van de sabbat?**
A: De zondag werd ingesteld, omdat het de dag is waarop Jezus Christus uit de dood is opgestaan voor de verlossing van mens en wereld, en waarop de heilige Geest is uitgestort over de leerlingen.

3. **V: Wat is aan de zondag toegevoegd?**
A: Toegevoegd zijn de heilige feesten, die wij moeten onderhouden. Deze dagen zijn vrijgemaakt voor de dienst van God en de eredienst van de kerk. In het bijzonder gedenken wij de goede werken van de Heiligen.

4. **V: Is het ongeoorloofd iemand op zondag door middel van arbeid te helpen?**
A: Ja, dit is verboden, ook als het onbetaald werk is.

Paragraaf 5: het vijfde gebod

1. **V: Wat vraagt God van ons in het vijfde gebod?**
   A: God vraagt ons onze ouders te eren, te respecteren, lief te hebben en hen te gehoorzamen in alle omstandigheden. Hen te dienen in al hun behoeften en noden, vooral in hun ouderdom.

2. **V: Wat is de beloning en wat is de straf, indien men dit gebod al of niet nakomt?**
   A: God schenkt aan degenen die dit gebod onderhouden, zegeningen en de vrede van het eeuwige leven, maar angst, vervloeking en dood aan hen die het niet onderhouden.

3. **V: Wat zijn de verplichtingen van de ouders ten opzichte van hun kinderen?**
   A: De ouders moeten voor hun kinderen de voorwaarden scheppen voor een goed leven, hen een goede opvoeding geven en hen leren leven volgens de beginselen van het christelijke geloof, in eerlijkheid en rechtvaardigheid.

4. **V: Zijn we verplicht om onze ouders te gehoorzamen indien zij handelen in strijd met de wet van God?**
   A: Nee.

5. **V: Wat is de aanvulling van dit gebod?**
   A: Gehoorzaamheid en respect voor onze spirituele en burgerlijke overheden, terwijl zij op hun beurt over ons moeten regeren in rechtvaardigheid en waarachtigheid.

Paragraaf 6: het zesde gebod

1. **V: Wat vraagt God van ons in het zesde gebod?**
   A: God vraagt dat wij onszelf niet zullen doden noch onze naaste, in gedachten, woorden of daden. Dat wij alles vermijden wat de naaste kwaad kan berokkenen, lichamelijk en geestelijk, in dit leven en in het hiernamaals.

2. **V: Wat zijn de aanvullingen van dit gebod?**
   A: De aanvullingen bestaan uit vreemdelingenhaat, wraak, vervloeking, pijniging en het bedenken van kwade plannen en corruptie. Dit alles bezoedelt het goede leven.

3. **V: Wat moet er gedaan worden tegen iemand die zijn naaste kwaad doet?**
   A: Hij moet bestraft worden en voor de ander de schuld herstellen met al zijn vermogen, in woord en daad.

4. **V: Wie zondigt nog meer tegen dit gebod?**
   A: Ieder, die de dood teweegbrengt, of nalaat zijn naaste te beschermen.

Paragraaf 7: het zevende gebod

1. **V: Wat verbiedt God ons in het zevende gebod?**
   A: God verbiedt ons in het zevende gebod overspel[12] te plegen. Bovendien betekent dit gebod dat wij ons onthouden van vleselijke begeerten, die leiden tot het verlies van controle over gedachten, woorden en daden.

2. **V: Wat is toegevoegd aan dit gebod?**
   A: Wellust, huwen met bloedverwanten.

3. **V: Hoe kunnen we deze zonden vermijden?**
   A: Wij kunnen ze vermijden door afstand te nemen van mogelijke verleidingen en bekoringen, door bepaalde gelegenheden en dansplaatsen te vermijden, door ons niet over te geven aan slechte literatuur, dronkenschap, vraatzucht en een zinloze leefwijze. Wij moeten vooral regelmatig onze zonden belijden, de communie ontvangen, vasten, de heilige boeken lezen en ons bewust zijn, dat wij elk ogenblik door de dood van deze aarde weggenomen kunnen worden.

4. **V: Wat moeten wij doen als wij in de zonde vallen?**
   A: Wie in deze zonde valt, moet onmiddellijk zichzelf weer zuiveren met het water van berouw, om niet verblind te raken en de reinheid van hart blijvend te verliezen

[12] Wanneer de huwelijksband geschonden wordt door geslachtsgemeenschap te hebben met derden.

Paragraaf 8: het achtste gebod

1. **V: Wat verbiedt God ons in het achtste gebod?**
   A: Hij verbiedt ons te stelen, dat betekent de naaste beroven van zijn geld en goed op welke manier en om welke reden dan ook.

2. **V: Welke ondeugden voeren ons tot stelen?**
   A: Dit zijn, bijvoorbeeld: bedrog bij verkoop, oneerlijkheid bij uitbetaling, valsheid in geschrifte, dwang, overdreven uitgaven en verduistering van bezittingen en winsten, woeker, omkoperij, heling, gokken, het achterhouden van gestolen geld en het niet betalen van schulden enz.

3. **V: Wanneer men berouw krijgt over zijn zonden, moet men dan de gestolen goederen teruggeven?**
   A: Ja, wij moeten de gestolen goederen teruggeven, indien wij vergeving willen krijgen voor onze zonden. Voorzover mogelijk moeten wij de schade herstellen.

Paragraaf 9: het negende gebod

1. **V: Wat verbiedt God ons in het negende gebod?**
   A: God verbiedt ons om vals te getuigen, dat betekent God ten getuige roepen om valse verklaringen af te leggen, ten nadele van een ander.

2. **V: Welke soorten zijn er?**
   A: Naast de valse getuigenis zijn er de leugen, de godslastering en het vloeken.

3. **V: Wat betekent liegen?**
   A: Liegen is opzettelijk de onwaarheid spreken of opzettelijk de waarheid verdraaien, met de bedoeling iemand te bedriegen en te benadelen.

4. V: Wat is kwaadspreken?
A: Kwaadspreken zijn beschuldigingen van zonden en tekortkomingen die anderen niet begaan hebben.

5. V: Wat betekenen roddels?
A: Roddels betekenen openlijk spreken over de fouten van de naaste in zijn afwezigheid zonder een goede reden.

6. V: Wat is valse kritiek?
A: Valse kritiek is het uitspreken van een onjuist of onterecht oordeel over een ander om hem tot andere gedachten en daden te brengen.

7. V: Wat zijn gemene gedachten?
A: Gemene gedachten zijn gedachten over een ander, die schadelijk zijn voor zijn goede naam en de rechtvaardigheid en naastenliefde ondermijnen.

8. V: Wat moet men doen indien men zijn naaste deze schade heeft aangedaan?
A: Men moet in aanwezigheid van de benadeelde persoon zijn fout persoonlijk bekennen.

9. V: Hoe kunnen wij deze zonden vermijden?
A: Wij kunnen deze zonden vermijden door eerlijk te zijn in al onze gedachten, woorden en daden.

Paragraaf 10: het tiende gebod

1. **V: Wat verbiedt God ons in het tiende gebod?**
   A: God verbiedt ons het eigendom van onze naaste te begeren.

2. **V: Is de begeerte ongeoorloofd?**
   A: Ja, begeerte is ongeoorloofd, omdat ze zondige gedachten koestert.

3. **V: Hoe kunnen wij deze zonden vermijden?**
   A: Wij kunnen deze zonden vermijden door ons verre te houden van verleidelijke gelegenheden, door onze persoonlijke zuiverheid te bewaren en ons geloof trouw te belijden. Dit alles bevordert onze geestelijke gerichtheid op het goede.

4. **Hoe moeten wij de geboden van God onderhouden?**
   A: Wij moeten de geboden van God onderhouden door ze oprecht uit te voeren, door ze voor zover mogelijk te onderhouden met een sterke wil en een krachtig verlangen, en door God te vragen om zijn genade tot onze ondersteuning.

Paragraaf 11: de geboden van de Kerk

1. **V: Welke zijn de geboden van de kerk?**
   A: a.Onderhoud de zondagen en de verplichte feestdagen.
   b.Woon op de zondagen en de verplichte feestdagen de heilige Eucharistie bij en verricht geen verboden werk.
   c.Houd de grote vasten en de andere vastendagen.
   d.Belijd de zonden minstens eenmaal per jaar.
   e.Ontvang de heilige Eucharistie minstens eenmaal per jaar.
   f.Betaal het tiende deel.
   g.Huw niet op tijden die daarvoor gesloten zijn.

2. V: Hoe heiligen wij de zondagen en andere feestdagen?
A: Op zondagen en feestdagen moeten wij de goddelijke Liturgie vieren, vanaf het begin tot het einde, met eerbied, geloof en aandacht. De feesten van Onze Heer Jezus Christus moeten wij herdenken en de zegeningen van Verlossing die Jezus Christus ons heeft gebracht. Op de feesten van de Moeder Gods en die van de Heiligen moeten wij hun voortreffelijkheden herdenken. Omdat zij onze beschermers en voorbeelden zijn, zullen wij hun tussenkomst en hulp vragen.

3. V: Wat betekent vasten?
A: Vasten is het zich ontzeggen van eten en drinken, en het zich onthouden van vet eten, om godsdienstige redenen. Men stelt zich tevreden met eenvoudige (plantaardige) gerechten.

4. V: Wat zijn de verplichte vasten?
A: Dat zijn de grote vasten, voorafgaand aan Pasen, de vasten voorafgaand aan Kerstmis, de vasten van de heilige Maagd Maria, de vasten van de Apostelen, de vasten van Nineve, de vasten op woensdag en vrijdag gedurende het hele jaar, met uitzondering van de vijftig dagen vanaf Pasen tot aan Pinksteren[13].

5. V: Wat moeten wij zeggen indien iemand niet de vasten onderhoudt?
A: Indien iemand de vasten veracht en onbezorgd blijft zondigen moeten wij hem erop wijzen. Soms kan men ontheffing van het vasten krijgen van de kerk.

---

[13]De kerstvasten is nu beperkt tot 10 dagen voor de geboorte van onze Heer. De vasten van Nineve is altijd op drie dagen gesteld. De grote vasten altijd op 48 dagen. De vasten van de Apostelen drie dagen voor 29 juli, en de vasten van de Maagd Maria is verkort tot 5 dagen voor 15 augustus

6. **V: Wat zijn tienden?**
A: Tienden zijn de aalmoezen en de vrijwillige gaven en giften (Qurbone), die wij aan de kerk voor materiële noden van haarzelf en van de priester en van de gelovigen afdragen. Hiertoe behoren ook de giften voor de meest belangrijke religieuze activiteiten. Op deze wijze bieden wij hulp aan onze noodlijdende broeders en zusters.

Paragraaf 12: de zonde

1. **V: Wat is zonde?**
A: Zonde is een gedachte, een woord of een daad, die ingaat tegen de geboden van God.

2. **V: Hoeveel soorten zonden zijn er?**
A: Er zijn er twee soorten zonden: de erfzonde en de persoonlijke zonde.

3. **V: Wat betekent erfzonde?**
A: De erfzonde is het gegeven, dat alle mensen sinds hun oorsprong door de schuld van Adam in staat zijn zonden te begaan.

4. **V: Wat betekent de persoonlijke zonde?**
A: Dit zijn zonden die mensen zelf begaan door gedachten, woorden en daden en waarvoor zij verantwoordelijk zijn, omdat ze bewust en vrijwillig zijn uitgevoerd.

5. **V: Hoe worden de persoonlijke zonden onderscheiden?**
A: De persoonlijke zonden worden onderscheiden in zware en lichte, ofwel doodzonden en dagelijkse zonden.

6. **V: Wat zijn doodzonden of zware zonden?**
A: Dit zijn zware misdrijven die een mens vrijwillig en bewust heeft gedaan. Zij schaden de verhouding tot de naaste, tot de samenleving en tot God zeer ernstig. En daarom verdienen zij een eeuwige dood.

7. **V: Wat zijn dagelijkse zonden?**
A: Dit zijn lichte persoonlijke fouten die min of meer bewust en vrijwillig begaan worden. Zij schaden ons geestelijke leven en onze verhouding tot God.

8. **V: Wat zijn hoofdzonden?**
A: Dit zijn zonden, die voortkomen uit de hartstochten en begeerten van de mens: trots, gierigheid, toorn, onkuisheid, vraatzucht, jaloezie, luiheid.

Paragraaf 13: de deugden

1. **V: Wat is een deugd?**
A: Een deugd is de geneigdheid van een mens om goed te zijn en het goede te doen.

2. **V: Hoe worden deugden ingedeeld?**
A: Er zijn goddelijke ofwel bovennatuurlijke deugden, door God geschonken, die onze verhouding tot God mogelijk maken. En er zijn menselijke ofwel natuurlijke deugden, door Gods helpende genade geschonken, die het mogelijk maken goed te leven met onszelf en de naaste en de samenleving.

3. **V: Hoeveel goddelijke deugden zijn er?**
A: Er zijn er drie, namelijk: geloof, hoop en liefde.

4. V: Wat is geloof?

A: Geloof is een goddelijke gave, die de natuur te boven gaat en ons in staat stelt de goddelijke waarheden te ontdekken, te bewaren en te doen. Belangrijke bronnen van het geloof zijn de openbaring in de heilige Schriften, de geloofsbelijdenis en de leerstellingen van de kerk.

5. V: Wie zondigt tegen het geloof?

A: Iemand zondigt tegen het geloof, indien hij ernstig twijfelt aan de openbaring van God en aan de leer van de kerk, indien hij het geloof niet wil aanvaarden of het bewust afwijst, en indien hij niet zorgvuldig omgaat met de beginselen en bronnen van het geloof.

6. V: Wat is hoop?

A: Hoop is een goddelijke gave, die ons doet uitzien naar de verwerkelijking van het goede in de toekomst. Zij is de bron van hoop op en vertrouwen in God, voor dit leven en voor de eeuwige vreugde.

7. V: Wie zondigt tegen de hoop?

A; Iemand zondigt tegen de hoop, wanneer hij vertrouwt op iemand anders dan op God zelf, en geen vertrouwen stelt in zijn Verlossing. De hoop wordt bemoeilijkt naargelang wij niet kunnen verlangen naar het goede of niet tot inkeer kunnen komen over onze zonden.

8. V: Wat is liefde?

A: Liefde is de goddelijk gave, waardoor wij God liefhebben boven alles omwille van zijn goedheid. Uit deze liefde voor God hebben wij onze naaste lief als ons zelf. De liefde is de hoogste en voortreffelijkste deugd.

9. V: Hoe moeten we onze liefde voor de naaste beoefenen?
A: We moeten onze liefde tonen aan de naaste door goede daden, zowel in ons denken als in ons doen.

10.V: Hoeveel gaven van de heilige Geest zijn er?
A: Er zijn er zeven gaven van de heilige Geest: onderricht in onwetendheid, verstandige raadgeving, vertroosting van de bedroefden, leiding uit de dwaling, waarschuwing tegen de zonden, vergeving van de zonden en gebeden voor levenden en overledenen.

11.V: Hoeveel werken van barmhartigheid zijn er?
A: Er zijn ook zeven werken van barmhartigheid: de hongerigen voeden, de dorstigen te drinken geven, de naakten kleden, de gevangenen bezoeken, de zieken verzorgen, de vreemdelingen onderdak geven en de doden begraven.

12.V: Noem de morele handelingen?
A: Er zijn vele morele handelingen, de belangrijkste zijn: bescheidenheid, zelfbeheersing,voorzichtigheid, rechtvaardigheid, gehoorzaamheid, eerlijkheid, kuisheid, geduld, oprechtheid, vrijgevigheid, ijver, moed en vastberadenheid. Zij kenmerken de goede gezindheid van een christen.

Vierde deel: De kern van het christelijke geloof

1. **V: Wat is de kern van het christelijke geloof?**
A: De kern van het christelijke geloof is, dat wij geloven in God en dit geloof beleven in daden van liefde en bevrijding.

2 **V: Wat is de kern van het geloof?**
A: De kern van het geloof is, dat wij geloven dat God alomtegenwoordig is. Daarbij ligt de nadruk op het mysterie van de Eenheid van God, de Drievuldigheid, de Menswording en de Verlossing. Dit geloof beleven wij in de heilige kerk en in haar heilige Schriften, die ons de opstanding van de doden en de belofte van het eeuwige leven leren.

3. **V: Wat is de kern van de Verlossing?**
A: De kern van de Verlossing is dat wij alle geboden van God en zijn kerk onderhouden, God aanbidden en vrezen en alle vormen van kwaad afwijzen en voorkomen.

4. **V: Wat volgt hieruit?**
A: Hieruit volgt, dat wij het genot van de eeuwige vreugde met God, de Allerhoogste, kunnen verwerven. Dit is ons hoofddoel en ons hoogste goed.

**Dit is het einde van dit boek.
Moge de naam van God tot in eeuwigheid
geprezen worden.**

Dankwoord

Ik wil de volgende personen bedanken voor hun hulp en bijdragen. Allereerst zijne hoogheid Moran Mor Ignatius Zakka I Iwas, Patriarch van Antiochië en het gehele Midden Oosten.
Ik dank zijne hoogheid voor mijn éénjarige verblijf in het St. Ephrem theologisch seminarie in Maarat Sayednaya, bij Damascus in Syrië. Bovendien alle medewerkers van hetzelfde seminarie en van het klooster van St. Ephrem de Syriër, te Glane in Nederland.
Verder wil ik Prof. Dr. A. Scheer bedanken voor zijn hulp, deskundigheid en zorgvuldige correctie van de Nederlandse tekst. En vooral niet te vergeten de zeer eerwaarde Abuna Dr. J.C.J. Sanders voor zijn taalkundige en theologische kennis. Last but not least de heer J. Jonk die bereid was om de laatste correcties aan te brengen.

Literatuur

1. THE SHORTER CATECHISM OF THE SYRIAN ORTHODOX CHURCH OF ANTIOCH BY THE LATE PATRIARCH EPHREM I BARSOUM
Reprinted by The Archdiocese of the Syrian Orthodox Church for the Eastern USA 1999.

2. KATECHISMUS DER CHRISTLICHEN LEHRE
MOR IGNATIUS APHREM I BARSAUM
Syrisch-Orthodoxer Patriarch von Antiochia seligen Angedenkens
Tur Abdin Verlag, Berlin, 1995.

3. QFISŌ D-YULPHŌNŌ MŠIHŌYŌ. SYRISCH
De voormalige Patriarch Mor Ignatius Ephrem I Barsoum, vertaald naar het Syrisch door Mor Filuksinus Yohanun Dolabani, Aartsbisschop van Mardin. Vijfde druk, Bar Hebraeus Verlag, St. Ephrem Klooster te Glane, 1989

ܝܘܠܦܢܐ ܡܫܝܚܝܐ

YULPHŌNŌ MŠIHŌYŌ